

SENJA
KOMMUNE

Nasjonalpark-
kommune

Kommunal målsetting for elgforvaltning

Senja Kommune 2026 - 2030

Vedtatt: xxxxx

Innhold

Kommunale mål for elgforvaltningen i Senja kommune	2
Overordnede kommunale mål	2
Roller og ansvar i hjorteviltforvaltningen	2
Definisjoner.....	2
Mål for forvaltning av elg i Senja.....	3
Status	3
Konkrete mål for elgforvaltningen.....	4
Virkemidler for måloppnåelse i elgforvaltningen.....	4
Jakt og forvaltningsansvar	4
Bestandsutvikling og -kvalitet	4
Kjønnfordeling	5
Samarbeid og struktur	5
Bestandsplanbasert forvaltning.....	6
Krav til bestandsplanen	6
Nedklassifisering av dyr	6
Vesentlige avvik.....	7
Vald uten bestandsplan	7
Registreringsrutiner	8
Kontrollrutiner.....	8
Jakttid.....	8
Samarbeid	9
Måloppnåelse for målsettingen 2020-2025	9

Kommunale mål for elgforvaltningen i Senja kommune

Den kommunale forvaltningen av elg baserer seg på nasjonale føringer, lokale data og prinsippene for bærekraftig, kunnskapsbasert viltforvaltning.

Den kommunale målsettingen vedtas for perioden 2026 – 2029

Overordnede kommunale mål

Senja kommune skal ha en forvaltning av elg som ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og arts mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av viltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at elgen ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser. Den kommunale hjorteviltforvaltningen skal være tydelig og forutsigbar på roller og ansvar.

Jakt i Senja kommune skal foregå innenfor rammene av gjeldende lovverk og utøvelsen skal gjennomføres i henhold til viltressursloven § 21 (Forsvarlig jakt- og fangstutøvelse). Jakt og fangst skal utøves på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte som ikke utgjør en fare for mennesker, husdyr eller eiendom.

Roller og ansvar i hjorteviltforvaltningen

Kommunen:

- Etablerer overordnede mål for utviklingen av elgbestandene.
- Ivaretar andre interesser (jordbruk, skogbruk, påkjørsler, naturmangfold, offentlige interesser etc).
- Fastsetter minsteareal, godkjenner vald, bestandsplanområder, bestandsplaner, tildeler fellingskvote og behandler skadefellings søknader.

Grunneier:

- Enerett til jakt på sine arealer.
- Samarbeider om elgforvaltningen gjennom vald og bestandsplanområder, samt organiserer jakten gjennom jaktfelt.
- Utarbeider bestandsplaner som er i tråd med kommunale målsettinger

Definisjoner

Jaktrettshaver: Retten til å jakte på egen eiendom tilhører grunneier hvis ikke annet er bestemt, jf. viltressursloven § 33.

Minsteareal: Begrepet har to rettsvirkninger:

- 1) Størrelsen på det tellende arealet som normalt skal ligge til grunn for hver fellingstillatelse som jaktrettshaverne har krav på.
- 2) Arealstørrelsen på det minste sammenhengende området som offentlig myndighet kan godkjenne som et vald.

Minsteareal fastsettes av kommunen gjennom lokal forskrift for elg

Tellende areal: Tellende areal er det arealet som legges til grunn ved tildeling av fellingstillatelser. For elg skal hovedsakelig arealer av produktiv og uproduktiv skog og arealer av myr under skoggrensa regnes med. I Senja Kommune er også jordbruksarealer inkludert.

Vald: Det geografiske området som er offentlig godkjent for jakt på en eller flere hjorteviltarter, og som får tildelt fellingstillatelse fra kommunen. Vald er den enheten som rapporterer fellingsresultater til det offentlige.

Jaktfelt: Dersom et vald deles opp av jaktrettshaverne, for eksempel slik at flere jaktlag får tildelt hvert sitt jaktområde, kalles disse jaktfelt. Jaktfeltet er den geografiske enheten som rapportering av sett elg/sett hjort gjelder for.

Bestandsplanområde: to eller flere vald som samarbeider om å utarbeide en bestandsplan for arten.

Bestandsplan: En flerårig, maksimalt femårig, plan som beskriver den årlige avskytingen av en hjorteviltart fordelt på kjønn og alder.

Mål for forvaltning av elg i Senja

Status

Elgbestanden i Senja kommune er middels høy, men med noen geografiske forskjeller i tetthet. Indeksene “sett elg pr jegerdag” og “felt elg pr jegerdag” er i perioden 2020 - 2025 økende. Dette kan indikere at elgbestanden er økende i kommunen. Bestandens produktivitet er moderat, og de siste årene har vist fallende tvillingrater og synkende ungdyrvekter. Spesielt kvigene har vist en nedadgående trend siden 2020.

Det felles normalt rundt 190–200 elg årlig i kommunen. Samtidig blir omtrent 15–30 elg påkjørt i trafikken hvert år, noe som ligger klart over ønsket nivå og gjenspeiler høy elgtetthet langs enkelte utsatte veistrekninger.

Beitetakster fra 2025 viser særlig høyt beitetrykk på ROS-arter, noe som indikerer at bestanden lokalt ligger over vinterbeites bæreevne. Dette underbygges av økende andel eldre dyr i uttaket og en stabilt høy observasjonsrate av «sett elg per jeger dag» og «elg felt per jegerdag». I tillegg er det en økning i beitegrad på furu og gran, arter som normalt ikke er preferert beite for elg. Denne utviklingen støtter ytterligere opp om at konkurransen om tilgjengelig vinterbeite er høy, og at dagens bestand lokalt kan være større enn det vinterhabitatet kan opprettholde over tid.

Konkrete mål for elgforvaltningen

	Gjennomsnitt 2020 – 2025	Mål	Virkemidler
Sett elg per jegerdag	1,07	Redusere	Fravik fra minstearealet
Sett ku per okse	1,87	<1.8	50/50 kjønnsfordeling i avskytingen på alle kategorier.
Sett kalv per ku	0,66	Øke	Høy avskyting av kalv og små individer.
Sett kalv per kalvku	1,28	Øke	Høy avskyting av kalv og små individer.
Slaktevekter kalver	66,6kg	Øke	Høy avskyting av kalv og små individer.
Slaktevekter ungdom	137,4kg	Øke	Høy avskyting av kalv og små individer.
Antall trafikkpåkjørslar	15	Redusere	Sikringstiltak. Informasjon. Endre vinterbestanden
Beitegrad ROS	73%	Redusere	Beitetakst og tilstrekkelig uttak
Beitegrad Furu	6,3%	Redusere	Beitetakst og tilstrekkelig uttak
Beitegrad Gran	15,6%	Redusere	Beitetakst og tilstrekkelig uttak
Konflikt med landbruk	Liten, men beiting på rundballer er observert	Holdes lav	Veiledning om skadeforebygging.

Virkemidler for måloppnåelse i elgforvaltningen

For å styre elgbestanden og oppfylle de kommunale målene, benyttes følgende virkemidler og strategier:

Jakt og forvaltningsansvar

- **Hovedvirkemiddel:** Jakt er det viktigste virkemiddelet for å styre elgbestanden.
- **Forankring av mål:** Grunneiers jaktrett og forvaltningsrett benyttes for å oppfylle de kommunale målene for elgforvaltning.
- **Lokal tilpasning:** Valdenes lokalkunnskap og erfaring benyttes for å sikre lokalt engasjement og lokal tilpassing i den kommunale forvaltningen.
- **Minsteareal:** I områder der det er behov for å redusere elgbestanden vil det være nødvendig å avvike fra minstearealet.

Bestandsutvikling og -kvalitet

Et delmål er å øke både slaktevekter og kalveproduksjonen ved å øke

gjennomsnittsalderen i elgbestanden, samtidig som stammen i størst mulig grad består av sunne og store individer.

- **Viktigheten av sunne dyr:** Kyr og okser i høyproduktiv alder og god kondisjon gir tidlig fødte kalver, større kalver, flere kalver og generelt dyr med bedre forutsetninger.
- **Strategi for å øke alder:** For å øke alderen og kondisjonen i bestanden er et høyt uttak av kalv og små/svake dyr i eldre årsklasser en forutsetning.
- **Konsekvenser:**
 - **Kortsiktig effekt:** Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr i fellingsstatistikken kan gå ned, ettersom jegerne bevisst velger ut de minste individene. Dette er ikke et tegn på dårlig bestandstilstand, men et resultat av en villet seleksjon.
 - **Langsiktig resultat:** Bestanden som står igjen etter endt jakt, vil bestå av flere eldre og tyngre dyr. Dette gir en mer robust bestand med høyere produksjonspotensial og bedre kondisjon.
 - En høy avskyting av kalv i forhold til ku vil kunne føre til at det registreres en for lav kalveproduksjon.

Kjønnsfordeling

Avskytingen skal bidra til en ønsket kjønnsstruktur i elgbestanden.

- **Mål for kjønnsfordeling:** Avskytingen skal legges opp på en slik måte at stammen har en hunn- og hanndyrfordeling på maksimalt 1,8 kyr per okse blant dyr eldre enn kalv, registrert via sett elg.
- **Praktisk avskyting:** Dette gjøres ved å tilstrebe et likt uttak mellom kjønnene i alle alderskategorier. I praksis betyr det en høy andelsmessig avskyting av kalv og ungdyr, og lavere avskyting av voksne okser.
- **Sanksjon ved skjevhet:** Vald som feller skjev på kjønnene kan få endret tildeling.
- **Bevaring av store okser:** For å sikre et tilstrekkelig antall store okser i stammen, oppfordres valdene til å ha fokus på bevaring av store okser. Store okser er et naturlig element i elgstammen, bidrar til en mer aktiv brunstperiode, gir en kvalitativt god elgstamme, høyere produksjon og gir en mer attraktiv jakt og naturopplevelse.

Samarbeid og struktur

- **Felles forvaltningspraksis:** Senja kommune skal stimulere til at valdene i hele kommunen har felles forvaltningspraksis, slik at det sikres en helhetlig forvaltning over store arealer.
- **Bestandsplaner:** Senja kommune skal arbeide for at valdene i kommunen går sammen og utarbeider bestandsplaner, slik at forvaltningsområdene i kommunen blir større.

Bestandsplanbasert forvaltning

Elgforvaltningen i Senja kommune skal i større grad utvikles til å være bestandsplandrevet. Det vil si at flere vald må organisere seg i større funksjonelle planområder, og at tildelingen i økende grad skjer med utgangspunkt i flerårige avskytningsplaner.

Krav til bestandsplanen

1. Bestandsplanområdet eller valdet må disponere tellende areal minimum 20 ganger minstearealet for å få godkjent flerårig plan.
2. Bestandsplanen skal ha en varighet på to til fem år, hvor treårige planer er å foretrekke.
3. Bestandsplanen skal inneholde:
 - a. En vurdering av hvordan elgstammen i planområdet forholder seg til kommunal målsetting.
 - b. En vurdering av hvordan elgstammen har utviklet seg i den bakenforliggende planperioden.
 - c. En tydelig beskrivelse av hvilke tiltak som må gjennomføres for at elgstammen skal harmonere med kommunal målsetting – et mål for planen.
 - d. En realistisk årlig avskytningsplan som bidrar til å bringe/holde elgstammen i området så tett opp mot kommunal målsetting som mulig.
 - e. En årlig skriftlig evaluering av hvordan årets jakt sørger for å oppfylle de kommunale målene og målene i bestandsplanen.
 - f. Avskytningsplanen skal minimum inneholde alle disse følgende tre dyrekategorier hvert år, og årlig planlagt uttak av hver kategori skal presiseres i antall og prosentandel:
 - i. Kalv
 - ii. 1,5 år og eldre hanndyr
 - iii. 1,5 år og eldre hunndyr.

Avskytningsplanen kan deles opp i ytterligere kategorier, men andelen kalv i uttaket skal presiseres uansett. En bestandsplan skal minimum ha en avskytning på 60% ungdyr og kalv.

Nedklassifisering av dyr

Vald/bestandsplanområder henstilles til å etablere egne interne nedklassifiseringsrutiner, for å stimulere til at små og svake voksne dyr tas ut av bestanden.

Nedklassifiseringen skal være begrunnet i planen og vise til slaktevekter i planområdet. I Senja kommune er gjennomsnittsvektene for ungdyr (1,5 år) i perioden 2020–2025 143 kg for okser og 132 kg for kyr. Nedklassifisering av voksne dyr (2,5 år eller eldre) bør derfor ikke settes lavere enn 150 kg for okser og 140 kg for kyr.

Senja kommune oppfordrer vald og bestandsplanområder til å sette av et visst antall fellingstillatelser som kan brukes fleksibelt, for eksempel til å premiere jaktfelt eller vald som tar ut ønskede dyr, håndtere interne nedklassifiseringer, rette opp eventuelle feilfellingener eller sikre uttak av skadegjørende elg innenfor jakttiden.

Vesentlige avvik

Ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan målt i felte dyr, kan kommunen gå inn for å tildele dyr etter alder og kjønn, jfr. § 16 i forskrift om forvaltning av hjortevilt, slik at forutsetningene og intensjonene i planen blir oppfylt.

Miljødirektoratet antyder at en årlig overføring på inntil ti prosent av fellingstillatelsene normalt kan aksepteres av kommunen. Videre beskrives det at kommunen kun unntaksvis bør akseptere overføring av mer enn ti prosent.

Overskridelse av kvoten ved planperiodens slutt anses uansett som feilskyting og behandles i henhold til viltlovens § 48. Dyra, eller verdien av dem vil da bli inndratt til fordel for kommunens viltfond.

Det regnes aldri som avvik dersom det skytes kalv i stedet for eldre dyr. Avskyting av yngre dyr enn det planen tilsier, påvirker ikke neste års kvote.

Vald/bestandsplanområder som ikke oppfyller kommunale målsettinger i uttaket, og som systematisk oppnår skjevt uttak mellom tildelte og felte dyr, ved at man for eksempel utnytter kalvekvotene for lite, vil få økte kalvekvoter ved den videre tildelingen. Det samme gjelder ved skjev avskyting av kjønn. Det tas løpende hensyn til tidligere års avskytinger. Alle felte dyr skal belastes tildelt kvote med mindre slaktet er kontrollert og vurdert som uegnet som mat.

Om vald/bestandsplanområder ikke oppfyller kommunale målsettinger i uttaket ved å systematisk ha en for lav avskyting av elg som fører til økning i bestanden, vil nabovald/planområder kunne få tildelt flere elger underveis i planperioden.

Vald uten bestandsplan

Vald som ikke er store nok til flerårig tildeling (areal under 20 ganger minstearealet) får tildelt kvote etter § 18 i Forskrift om forvaltning av hjortevilt, det vil si kalv, hanndyr 1,5 år og eldre samt hodyr 1,5 år og eldre.

Ved årlig tildelt kvote etter §18 tildeles dyr med følgende fordeling:

Kalv: 50 %

Hanndyr 1,5 år og eldre: 25 %

Hunndyr 1,5 år og eldre: 25 %

For små vald oppfylles prosentfordelingen på tildelingen over flere år samlet. Vald som oppnår skjevt uttak mellom tildelte og felte dyr, ved at man for eksempel utnytter

kalvekvotene for lite, vil få økte kalvekvoter ved den videre tildelingen. Det tas løpende hensyn til tidligere års avskytinger. Kommunen kan fravike fordelingen, om det vurderes nødvendig.

Registreringsrutiner

Alle jaktlag skal registrere "sett elg" og "skutt elg" fortløpende, via appen "**Sett og skutt**". Etter gjeldende instruks (fra 2018) skal *alle* observasjoner av dyr registreres, uavhengig av om dyret er sett tidligere samme dag eller jaktøkt. Bare dyr som observeres under selve utøvingen av jakta skal registreres. Ser du for eksempel et dyr fra bilen på vei til jakt skal ikke dette registreres. Gjentatte observasjoner av samme dyr i samme jaktsituasjon bør kanselleres. F. eks. når en elg beveger seg inn og ut av syne fra post.

Veid slaktevekt for alle felte dyr skal registreres i Hjorteviltregisteret. Kommunen anbefaler at det enkelte vald benytter samme metode for veiing som de har brukt tidligere, for å sikre sammenlignbare data over tid. I tråd med instruksene fra Hjorteviltregisteret bør felte dyr veies etter ca. 3 dager, og senest innen 7 dager etter felling. Slaktet vil normalt veie noe mindre etter nedkjøling, og det er den faktiske slaktevekten på veiingstidspunktet som skal registreres. Det skal ikke gjøres tillegg eller korrigeringer på den målte vekten.

Valdansvarlig representant skal levere årlig fellingsresultat til kommunen innen 14 dager etter endt jakt. **Siste first for innsending til kommunen er 10. Januar.**

Kommunen kan trekke tilbake godkjent bestandsplan dersom forrige års fellingsresultat ikke rapporteres som pålagt. For bestandsplanområder, bør manglende rapportering fra ett eller flere vald i bestandsplanområdet føre til tilbaketrekking. Tilsvarende kan mangel på rapportering være grunn til å nekte godkjenning av omsøkt bestandsplan. Manglende rapportering fører til utilstrekkelig kunnskap om bestanden i området, og gir ikke kommunen mulighet til å vurdere bestandsplanens måloppnåelse.

Kontrollrutiner

Senja kommune kan gjennomføre kontroll av felt elg.

Innlevering av kjever for kontroll skal skje på fastsatte dager under jakta. I kommunen praktiseres det at det settes opp to innleveringsdager der jegere leverer kjever til kontroll. Tidspunkt og sted for innlevering blir kunngjort i forkant av jakta.

Jakttid

Senja kommune henstiller valdene til å benytte jakttidens lengde til å ta ut de rette individene. Det er samtidig viktig å ikke forstyrre elgen mer enn nødvendig, slik at jaktfeltene bør vurdere å benytte andre jaktformer enn tradisjonelt for å ta ut rette individ på en mindre forstyrrende måte.

Samarbeid

- Kommunen ønsker å stimulere til samarbeid mellom vald i form av bestandsplanområder, som i hovedsak bør avdeles av naturlige skiller og barrierer.
- De jaktområder som har grense til nabokommuner bør holde kontakt med tilstøtende jaktområder i disse kommunene.
- Senja kommune skal samarbeide med nabokommunene om den kommunale elgforvaltningen.

Måloppnåelse for målsettingen 2020-2025

Mål (2021–2025)	Faktiske tall (2020–2025)	Vurdering
Felt elg per dagsverk $\leq 0,04$	2020–2025: 0,035–0,046 . Snitt 0,041 . Flere år over 0,04 (2021–2025).	⚠ Delvis oppnådd
Sett ku per okse 1,5–2,0	Stabilt 1,6–1,95 . 3-års snitt 2023–25 = 1,87 .	✅ Oppnådd
Sett kalv per ku $> 0,7$	Varierer 0,54–0,77 . 3-års snitt 2023–25 = 0,63 .	❌ Ikke oppnådd
Sett kalv per kalvku $> 1,3$	Snitt 2020–25 = 1,28–1,33 . 3-års snitt 2023–25 = 1,29 .	⚠ Delvis oppnådd
Slaktevekter skal ikke ha nedadgående trend	Kalv ~ relativt stabil. Ungdyr og voksne nedadgående	❌ Ikke oppnådd
Andel felte voksne kyr 14–18 %	Snitt 2020–25 = 16,8 % . 2025: 16,3 % .	✅ Oppnådd
Andel felte kalv/ungdyr 60–70 %	Snitt 2020–25 = 61,6 % . Flere år $< 60 %$ (2023: 59 %, 2024: 56 %, 2025: 59 %).	⚠ Delvis oppnådd
ROS-beiting $\leq 35–40 %$	Beitetakst 2025: 73 % .	❌ Ikke oppnådd
Furu-beiting $\leq 35 %$	Beitetakst 2025: 6,3 % .	✅ Oppnådd
Trafikk $\leq 3,5 %$ (SSB)	Snitt 3,9 % (3 av 5 år i mål)	⚠ Delvis oppnådd

